

d. 16, q. 4, art. 3. Et nunc est definita in Tridentino, sess. 6, c. 14, et sess. 14, cap. 4; et de illa videri potest Leo Papa, ep. 91 ad Theodorum, cap. 3. Ratio vero est, quia veræ conversioni in Deum per contritionem promissa est remissio peccati, et cum sacramentum non possit statim adhiberi, propositum ejus sufficit, quia apud Deum voluntas profacto reputatur. Nec mihi placet modus loquendi Medinae, tract. 2 de Confessione, q. 4 de confessione necessitatibus, qui dicit ita remitti peccatum per confessionem in voto tantum, ut possit homo dici aliquo modo manere in peccatis, quandiu non absolvitur. Quod ideo videtur dicere, quia probabilem existimat opinionem jam improbatam. Cum ergo per contritionem cum voto sacramenti perfecte tollatur culpa, et reatus poenæ æternæ, et solum manere possint reliquæ peccati, et reatus poenæ temporalis, quæ non habent rationem culpæ, nullo modo dici potest, hominem sic justificatum manere aliquo modo in peccatis, magis quam illum qui justificatus est per confessionem, in quo etiam possunt manere reliquæ peccati, et reatus poenæ temporalis.

Quid sit peccatum remitti per sacramentum in voto.

4. *Quorundam opinio rejicitur.*—Duo vero explicanda supersunt. Primum est, quid sit peccata remitti per hoc sacramentum in voto. Secundum est, quale debeat esse hoc votum. Circa primum dicunt aliqui, peccatum remitti in voto sacramenti poenitentiae, esse remitti sub conditione suscipiendo sacramentum. Sed hæc locutio vitanda est, et quando in aliquo Catholico auctore invenitur, pie explicanda. Nam quando peccatum remittitur per contritionem, vere et absolute remittitur, quia statim justificatur homo vere ac proprie; in homine autem justificato nihil damnationis manet, teste Paulo; ergo in homine sic contrito peccatum non manet; ergo absolute remittitur. Nam si solum esset remissio sub conditione, non haberet effectum, donec impleretur conditio, quia conditionalis nihil ponit in esse, donec conditio impleatur. Unde sequeretur ulterius, nullius fructus esse contritionem, quia sub illa conditione, etiam non habenti contritionem promissa est remissio peccati, si digne confiteatur. Quod si forte dicitur, per contritionem statim dari remissionem peccati, tamen sub ea conditione, ut postea sequatur confessio, vel saltem non vo-

luntarie omittatur, advertendum est duobus modis hoc intelligi posse. Primo ut effectus illius remissionis, seu duratio ejus vere pendat ab illa conditione, ita ut, illa non impleta, revocetur facta remissio. Et hic sensus est omnino falsus, et, quoad culpam, apertam repugnantiam involvens; quoad poenam vero æternam, vel etiam temporalem semel remissam, est saltem impossibilis secundum legem ordinariam, ut in superioribus declaratum, et ostensum est. Secundo potest dici id fieri sub conditione, non quia fiat cum dependencia ab executione talis conditionis, sed quia fit sub onere, seu cum obligatione implendi talem conditionem. Et hic sensus verus est; tamen quia locutio est ambigua et impræpria, dicendum non est remissionem esse conditionatam, sed cum obligatione postea confitendi talia peccata.

5. *Alia opinio.*—*Improbatur.*—Hinc vero colligunt alii, contritionem tollere peccatum quatenus includit hoc sacramentum in voto, nihil aliud esse, nisi quod propositum confitendi necessarium nunc est ad remissionem peccati, et ad contritionem habendam, eo quod nunc datum nobis sit divinum præceptum confitendi peccata mortalia, quod semper obligat, etiamsi contritionem eorum habuerimus. Quod si objicias, quia hoc modo etiam remittetur peccatum per Eucharistiam in voto, et per omnem alium actum virtutis, qui sit in præcepto; nam etiam propositum implendi quodcumque præceptum est de necessitate contritionis, atque adeo necessarium ad remissionem peccati; responderi potest, hanc esse differentiam inter hoc sacramentum et Eucharistiam, vel alios actus virtutis, quod hoc sacramentum de se est remedium peccati, et in hunc finem per se institutum; quod non habet Eucharistia, vel alii actus. Et ideo propositum confitendi est propositum suscipiendo quoddam remedium talium peccatorum, cui per accidens est, quod circa remissionem horum peccatorum nihil operetur; quia jam invenit factum. Sed hoc totum non satis declarat necessitatem mediæ, sed præcepti tantum, respectu peccatorum, quæ per contritionem ablata sunt; nam quod hoc sacramentum sit remedium peccatorum, nimis materiale est respectu illorum, quia non intenditur sub hac ratione, cum circa illa nihil operari possit; ergo solum intenditur ut quid præceptum.

6. *Aliorum sententia.*—*Rejicitur.*—Propter quod addunt alii esse ita hoc sacramen-

tum remedium peccatorum, ut etiam ipsa contritio, vel auxilium ad illam, in virtute hujus sacramenti et per votum ejus conferatur. Quod significavit Ferrariensis, 4 contra Gen., c. 72. Non potest tamen recte intelligi, quia auxilium ad contritionem est prius ipsa contritione, et consequenter, per se loquendo, est etiam prius quam votum suscipiendo sacramentum; non ergo potest illud auxilium dari ratione ipsius sacramenti in re vel in voto suscepti. Et eadem ratione nec contritio ipsa dari potest propter votum sacramenti, tum quia contritio non aliter datur quam dando auxilium ad ipsam; tum etiam, quia votum, vel in ipsa contritione includitur, vel esse potest quid posterius ipsa; ergo, sicut votum ipsum non potest dari ratione sacramenti, ita nec contritio datur ratione sacramenti in voto suscepti. Denique in superiori tomo generatim ostendimus, sacramenta nihil operari proprie et ex opere operato, in voto vel desiderio tantum suscepta, donec re ipsa applicentur.

7. *Vera sententia.*—Dico ergo, peccata remitti per hoc sacramentum in voto, quia hoc sacramentum ita est nunc institutum, ut ejus susceptio pertineat ad integrum dispositionem seu satisfactionem ex parte nostra necessariam ad remissionem peccati; nam hinc fit, ut quamvis remittatur peccatum existente sola contritione, semper id fiat in ordine ad confessionem. Ad eum modum, quo in emptione aliquis rei ante solutum integrum pretium, dominium et possessio rei confertur; quamvis tunc absolute detur, tamen id fit cum ordine ad futuram solutionem; unde quando hæc postea fit, licet non acquiratur novum, aut majus dominium talis rei, solvitur tamen, et prior contractus in suo ordine completur. Sic ergo intelligendum est id, quod tractamus; datur enim per contritionem remissio peccati in ordine ad futuram confessionem quasi ad futuram solutionem; unde, cum postea fit confessio, completur contractus prior, quantum ex parte nostra potest, et debitum est. Accedit præterea, quod etiam tunc per sacramentum completur quodammodo justificatio prior, quæ minus perfecta fuerat ob defectum sacramenti; postea autem perficitur, et infunditur gratia per se sufficiens ad remissionem talium peccatorum, quæ gratia sacramentalis, per se etiam loquendo, erat necessaria, et cum ordine etiam ad illam data fuerat prior remissio. Et ideo, licet quoad ablationem peccati in re nihil ei addatur, ta-

men quoad positivam formam expulsivam peccati aliquid ei additur. Et propterea fortasse Alens., 4 p., q. 18, memb. 2, art. 4, hoc sacramentum dixit esse veluti formam perficientem contritionem, et effectum ejus, quod ad remissionem peccati, quia complect modo explicato hunc effectum. Et sub ea ratione votum ejus est necessarium, non tantum necessitate precepti, sed etiam mediæ, quamvis hæc duo separabilia non sint in hoc sacramento, ut diximus.

An votum hujus sacramenti debeat esse explicitum, an sufficiat implicitum.

8. *Cani opinio.*—Circa secundum, difficultas est in hac conculsione, an oporteat hoc votum sacramenti esse explicitum, vel sufficiat implicitum. Cano enim supra, dict. reflect., p. 5, post medium, dixit requiri explicitum. Quam sententiam tribuit Magistro et D. Thomæ. Sed re vera antiqui non sunt usi tali distinctione, licet interdum dicant requiri propositum, seu desiderium sacramenti, ut videre est in Bonav., d. 17, art. 1, q. 4; Durando, q. 2; Palud., q. 2, art. 3. Fundamentum Cani est, quia alias contritio nunc sufficeret ad justificationem per se, et vi sua sine ordine ad claves; quod est contra Trid., sess. 6, c. 14, et sess. 14, c. 4, et contra Concilium Complutense, et definitionem Sixti IV, quæ ibi refertur. Sequelam non probat. Probari vero potest, quia si sufficit propositum implicitum, id solum erit propositum servandi omnia mandata, et quia nunc unum ex iis mandatis est præceptum confessionis, etiam hoc in illo universalis proposito continetur, sicut alia; ergo non magis justificabit contritio in voto hujus sacramenti, quam in voto Eucharistiæ, vel restitutionis, aut simili. Confirmatur, quia haereticus, vel schismaticus non potest consequi remissionem peccati, nisi explicate proponat reconciliari Ecclesiæ, teste Augustino, libro de Vera et falsa religione, c. 12; ergo similiter, etc.

9. *Votum implicitum sufficere, vera sententia.*—Contraria nihilominus sententia, et communis est, et vera, et mihi practice certa, sufficere scilicet votum implicitum, quale includitur ex natura rei in amore Dei super omnia, et proposito servandi omnia mandata, supposita institutione, et necessitate hujus sacramenti. Hoc sentit D. Thom., d. 17, q. 3, art. 5, q. 4; Richard., art. 1, q. 1, ad 4; Bonav., art. 2, q. 4, in ultimo argumento cum solutione; Major, d. 14, q. 2; et Gabreli

sup.; Adrian., q. 4 de Confessione, ad 2; Soto, d. 14, q. 4, art. 5, et d. 17, q. 2, art. 4, in fine, qui refert Alens., q. 76, memb. 2, ubi requirit quidem propositum, non tamē explicat quale illud futurum sit. Idem tenet Navarr., in Summa, c. 4, num 15. Et hoc magis sumitur ex Trident., sess. 14, c. 4. Ubi inquit, nunc non esse tribuendam remissionem peccati ipsi contritione sine voto sacramenti, *quod in illa includitur*; vera ergo contritio, si talis est, includit hoc votum; dixerat autem paulo antea idem Concilium, ad veram contritionem satis esse cum detestatione propositum servandi omnia mandata. Ratio vero est, quia nullum est fundamentum ad requirendum hujusmodi propositum explicitum; nec potest ostendi praeceptum de hac re, neque ex Scriptura, neque ex traditione aliqua. Confirmatur, et explicatur hoc modo: nam vel hoc propositum requiritur, quia sine illo non potest haberi vera contritio; et hoc est falsum, quia etiamsi quis non recordetur expresse confessionis, potest habere omnes actus, quos supra diximus perficere contritionem, quia nulla est repugnatio, et gratis diceretur, Deum non dare gratiam excitantem, vel adjuvantem necessariam ad illos actus, nisi habent actualem memoriam, et formale desiderium confessio- nis. Vel requiritur, quia licet haberi possit contritio sine tali voto, non tamen sufficit ad justificationem; et hoc est omnino falsum, tum quia illi contritioni, ut dictum est, semper est conjuncta gratia et charitas tanquam ultimae dispositioni; tum etiam quia in illa includitur votum sacramenti, et utrumque dixit Concilium. Et confirmatur, quia alias pari ratione dici posset, contritionem non sufficere sine reali susceptione sacramenti. Vel requiritur hoc votum, ut suppleat vicem sacramenti, velut dando gratiam ex opere operato; et hoc est etiam omnino falsum, quia justificatio, que solum fit per sacramentum in voto, tantum fit ex dispositione operantis; neque ibi confertur illa gratia sacramentalis, ut in superioribus saepe dictum est. Alias pari ratione dici posset, hominem justificari ex opere operato per attritionem cum formalis desiderio sacramenti. Confirmatur, quia in baptismō sufficit votum implicitum, ut docet D. Thom. sup., q. 69, art. 4, ad 2, ubilite de hac re; ergo pari ratione in hoc sacramento, quia eadem est ratio; et sicut potest quis habere fidem et contritionem cum ignorantia invincibili baptismi, ita potest baptizatus ha-

bere fidem et contritionem cum oblivious invincibili confessionis, vel etiam cum ignorantia; ergo eadem est ratio.

10. Fundamento Cani satisfit.—Ad funda- mentum Cani negatur sequela; et ad probatio- nem jam supra explicatum est, non tri- bui effectum specialiter voto sacramenti, quia ex parte hominis requiratur ad illud votum actus vel desiderium expressum; sed quia tale sacramentum non solum est praeceptum, sicut alia, sed est per se institutum ad remissionem illorum peccatorum, tanquam me- dium necessarium ad illum effectum. Unde quando in absentia sacramenti datur talis effec- tus per contritionem, illa dicitur habere ordi- nem ad tale sacramentum, quia supplet vicem ejus, et quia semper illa peccata manent sub- jecta clavibus ex vi illius voti et propositioni. Ad confirmationem vero respondetur, si sit sermo de haeretico, non esse simile; ille enim non potest justificari, nisi incipiat habere veram, et formalem fidem; et ideo necesse est, ut habeat voluntatem credendi, et conse- quenter redeundi ad Ecclesiam; si autem es- set schismaticus non haereticus, sed retinens veram fidem, ille justificari posset enim dolore, et proposito servandi omnia mandata.

DISPUTATIO XVIII.

DE ESSENTIA ET RITU HUJUS SACRAMENTI IN COMMUNI.

Duobus modis potest definiri essentia hujus sacramenti: primo metaphysice per suum genus et differentiam, et dicetur esse signum efficacis gratiae remissivae peccati post baptismum commissum; quae definitio nota est ex dictis. Alio modo agendum est de essentia hujus sacramenti, declarando partes quasi physicas ejus, materiam scilicet, et formam; quod hic generatim praestabimus, postea spe- ciatim.

SECTIO I.

Quoniam sit materia remota hujus sacramenti.

1. Prima opinio.—Quoniam, ut ostendam sectione sequente, sacramentum hoc, sicut alia novae legis, materia constat, et forma, dicendum prius hoc loco est de materia remota, ex qua solet materia proxima confici. Quidam autem ita loquuntur, ut dicant materiam remotam esse ipsum peccatorem, qui absolvitur, ut D. Thom., Opusc. 22, c. 4, et Gerson, in Floribus moralibus.

2. Peccatum actuale post baptismum com- missum esse materiam remotam hujus sacra- menti.—*Assertio prima.*—Verumtamen pec- cator potius est subjectum, de quo nunc non agimus; nam hoc subjectum commune est omnibus sacramentis, et ad hoc, sicut et ad cetera praeter baptismum, supponi debet bapti- zatus. Igitur dicendum est imprimis ex com- muni sententia, peccatum actuale, post bapti- zatum commissum, esse materiam remotam hujus sacramenti. Ita docent omnes Theologi statim citandi, cum D. Thom., q. 84, art. 2; P. Soto, lect. 2 et 3 de Poenit.; Solo, d. 14, q. 1, art. 2; Medina, Cod. de Poenit., q. 2. Di- cuntur autem peccata materia hujus sacra- menti, non quia sint materia ex qua, sicut lignum est materia statuae, sed quia sunt mate- ria circa quam sacramentum hoc versatur. Sicut causa, de qua in aliquo iudicio agitur, dicuntur materia ejus; sic enim totum negotium hujus sacramentalis judicii circa haec peccata versatur, et ad illa tollenda institutum est. Remota vero materia dicitur respectu essentialium partium, ex quibus proxime conficitur hoc sacramentum. Nam contritio sacramentalis, de peccato debet esse; confes- sio etiam, accusatio est peccati; satisfactio, ejusdem est vindicta; absolutio denique de his peccatis est, et proxime informat debitam confessionem.

3. Originale peccatum ad hanc materiam non pertinere.—*Neque actuale ante baptis- tum commissum.*—Unde concluditur primo, originale peccatum ad hanc materiam non pertinere, quia nec propter illud tollendum sa- cramentum hoc institutum est; neque illud est materia proprie accusationis, cum non sit propria voluntate commissum. Deinde infer- tur, neque peccata actualia commissa ante baptismum susceptum pertinere ad hanc ma- teriam, tum quia per se, ac totaliter remit- tuntur per baptismum, et ideo ad illa etiam tollenda non est ordinatum hoc sacramentum; tum etiam quia persona illa pro illo statu non est de jurisdictione Ecclesiae, et ideo ejus ac- tus non sunt subjecti clavibus. Unde talia peccata non tantum non sunt materia neces- saria, verum nec sufficiens, nec debet illa quis sacramentaliter confiteri, cum ab eis non possit sacramentaliter absolviri. In quo etiam Theologi convenient; quamvis sine funda- mento sentiat oppositum Angelus, verb. Con- fessio, 2, n. 2, de quo latius Med., tract. 2 de Confessione, in principio.

Quodlibet peccatum actuale hominis baptizati esse sufficientem materiam hujus sacra- menti.—*Assertio secunda.*

4. Ostenditur in mortalibus.—Secundo di- cendum est, quodlibet peccatum actuale ho- minis baptizati esse sufficientem materiam hujus sacramenti, non tamen aequa necessaria. Declaratur, et probatur; nam impi- mis peccatum mortale esse materiam suffi- cientem, et necessariam, constat ex omnibus dictis disputatione precedenti, et ex doctrina Conc. Trident., sess. 14, quae de hoc peccato maxime procedit. Dicitur autem tale pecca- tum materia necessaria, non quia sine illo non possit confici hoc sacramentum; nam id falsum est, ut statim dicam; sed e converso, quia illud telli non potest sine hoc sacramen- to, et quia si illud commissum sit, et nun- quam sit confessum, per se loquendo, neces- sarium est, ut de illo fiat confessio, alioquin non erit validum sacramentum, ut latius in- fra disputando de integritate confessionis di- cetur. Ubi latius constabit doctrinam hanc ge- neraliter sumendam esse de omnibus pecca- tis mortalibus post baptismum commissis, et nunquam confessis.

5. Quomodo in venialibus habeat locum as- sertio.—Præterea locum habet conclusio in peccatis venialibus; nam illa etiam sunt ma- teria sufficiens, ut patet ex Trident., sess. 14, c. 5, et can. 7, et ex Leone X, in Bulla contra Lutherum, in damnatione 8 art., et ex Ge- lasio Papa, tom. de Vinculo analhematis; item ex usu omnium fidelium; denique ex ge- neralibus verbis Christi: *Quorum remiseritis peccata.* De quo latius Vega, lib. 43 in Tri- dent., c. 3. Propter hoc autem peccatorum genus addidi secundam partem conclusionis, in qua convenient omnes Theologi, et sumi- tur ex eisdem locis. Nam hoc peccatum, li- cit sit materia sufficiens, non est necessaria, tam quia potest aliis modis auferri sine or- dine ad hoc sacramentum, aut voto ejus; tam etiam, quia licet adsit tale peccatum, potest sine illius confessione sacramentum confici, per se, et ex certa scientia et volun- tate. Quo fit, ut ex verbis Christi Domini saepe citatis, illa priora: *Quorum remiseritis pec- cata, comprehendant venialia; posteriora vero: Et quorum relinueritis, retenta sunt,* non aequa comprehendant, quia non ita con- stiunt, aut faciunt illam esse materiam ne- cessariam, sicut mortalia.

6. Quomodo in peccatis confessis.—Benedic-